

יום ראשון ג' דחזה"מ סוכות תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

יבמות - ח'

1. באיזה אופן אין לומר כיון שהותר איסור ערוה של אשת אח, הותר אף איסור ערוה של אחות אשה?

- א. כשקודם החי נשא, ואח"כ המת נשא, והאיסור של אחות אשה קדם לאיסור אשת אח, אע"פ שהאיסור השני הותר, הראשון עדיין במקומו.
- ב. אפילו כשנשא המת קודם, אבל מת רק אחר שנשא אחיו, לפני שבא להתיר של אשת אח, בא האיסור של אחות אשה.
- דומה הדבר לראה קרי בליל שמיני, שאין מכניס הבהונות לעזרה, כיון שקודם שהותר לצרעתו כבר בא עליו קריו.
- לפיכך למסקנא: המיעוט נצרך רק לאופן שנשא קודם המת ומת, ואח"כ נשא החי.

2. תירוץ נוסף מדוע נצרך המיעוט של 'עליה': כיון שהיינו סוברים - "...מכל התועבות האלה..." הוקשו כל העריות לאיסור אשת אח שהותר, לפיכך נכתב 'עליה' למעט אחות אשה והוקשו אליה כל העריות. מדוע העדיפו להקיש כל העריות לאיסור אחות אשה שנאסר ביבום, ולא לאשת אח שהותר?

- א. כשיש אפשרות להקיש לקולא או לחומרא, מקישים לחומרא.
- ב. שאר העריות הם שני איסורים, ולכן דומים לאחות אשה שהיא שני איסורים, ולא לאשת אח שהיא איסור אחד.

3. תירוץ נוסף, של רבא: הפסוק אינו נצרך לעריות עצמן אלא רק כדי לאסור 'צרה' מה הקשו עליו, וכיצד הסבירו את כוונתו בהמשך דברי הגמרא?

- א. הרי שנינו: 'אין לי אלא ה' משמע שאף העריות עצמן צריכות לימוד. ותירצו: שזה רק כהקדמה לצרותיהן.
- ב. הרי שנינו: 'רבי אומר ולקח ולקחה ויבם ויבמה לאסור צרות ועריות'.
- ותירצו: שהכוונה לאסור צרות של עריות. ושני הלימודים שהובאו: א. לאסור צרה במקום מצוה, ב. להתיר צרה שלא במקום מצוה.
- ראיה לרבא ממשתנתנו: 'חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן' ולא נכתב 'פוטרות ופוטרות', משמע שבאו לחדש רק את דין הצרות.
- ג. הטעם שבערוה פשוט שאסורה, כיון שאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת, א"כ אף בצרה שייך טעם זה שהרי 'לצרו' הקישה שהיא כערוה. ותירצו: כוונת רבא שאף איסור 'צרה' לא צריך פסוק ו'עליה' נכתב רק כדי להתיר צרה שלא במקום מצוה.
- ד. הקשה רמב"ח: אף 'ערוה' שלא במקום מצוה תהיה מותרת כמו שדרשו ב'צרה'. תירץ רבא: נאמר באחות אשה "בחייה" - כל שבחייה ואפילו שלא במקום מצוה. והקשה רמב"ח: 'בחייה' נצרך להתיר אחות אשה לאחר מיתה. ותירצו למסקנא: שתי מקראות נאמרו - "אשה אל אחותה לא תקח לצרו" משמע ששתיהן אסורות, ומאידך "לגלות ערותה" בלשון יחיד. במקום מצוה שתיהן אסורות, שלא במקום מצוה היא אסורה וצרתה מותרת והטעם שלא אומרים הפוך, ובמקום מצוה צרתה תהיה מותרת, משום 'עליה'.
- ה. שמא נאמר: 'עליה' בא להתיר את הערוה וצרתה במקום מצוה ואשה אל אחותה לא תקח לצרו' היינו שלא במקום מצוה. ותירצו: א"כ באיזה אופן יש איסור רק על אחת מהן, כפי שנדרש מ'לגלות ערוותה', הרי או ששתיהן מותרות או ששתיהן אסורות?

4. 'רבי אומר ולקח ולקחה ויבם ויבמה לאסור צרות ועריות' מה הקשו עליו?

- א. צרות הרי נלמד מ'לצרו'. ותירצו: 'לצרו' רבי דורשו כהוראתו של ר' שמעון [לקמן כח:].
- ב. היכן נרמז כאן בפסוק 'צרה'. וביארו: מכך שלא נאמר 'ולקח' אלא 'ולקחה' - אם אינו יכול לקחת איזה משתי הצרות שירצה, שתיהן אסורות לו. 'ויבמה' - צרה אסורה רק במקום יבום.

5. לרבנן שדרשו את הלכות צרה מאחות אשה, מה לומדים מ'ולקחה'?

- 'ולקחה' מלמד שקונה את יבמתו לגמרי ואם בא להוציאה מגרשה בגט, וכן יכול להחזירה ואין בזה איסור אשת אח.
- 'ויבמה' יבום מועיל אפילו בעל כרחו.
- ורבי למד זאת מ'לאשה' ועל כרחו מ'יבמה יבא עליה'.